

Ugovor o djelu

Pičuljan, Mario

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic "Nikola Tesla" in Gospić / Veleučilište "Nikola Tesla" u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:563961>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-20**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Mario Pičuljan

Ugovor o djelu **Contract for work**

Završni rad

Gospić, 2016.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Upravni odjel

Stručni upravni studij

Ugovor o djelu

Contract for work

Završni rad

MENTOR

mr.sc. Katerina Dulčić, dipl. iur.

STUDENT

Mario Pičuljan

MBS: 2963000344/12

Gospić, ožujak 2016.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Upravni odjel

Gospić, 13. siječnja 2016.

Z A D A T A K

za završni rad

Pristupniku Mario Pićuljan MBS: 2963000344/12

Studentu stručnog studija Upravnog prava izdaje se tema završnog rada pod nazivom

Ugovor o djelu

Sadržaj zadatka :

Pristupniku se zadaje zadatak izložiti ugovor obveznog prava i to ugovor o djelu. Prvenstveno je potrebno izložiti sustavni položaj tog ugovora u odnosu na druge ugovore građanskog prava. U radu je potrebno izložiti zakonske odredbe koje reguliraju taj ugovor, ali je potrebno uzeti u obzir i opće odredbe o sklapanju ugovora. Isto tako, kako je u svojoj suštini obvezno pravo dispozitivne naravi, potrebno je izložiti i sudsku praksu, kako bi se mogle jasnije definirati ugovorne obveze stranaka ugovora, što je isto potrebno izložiti u radu. Pristupnik će izložiti specifične situacije ugovornog odnosa u pogledu nabavke materijala te odgovornost izvođača za materijalne nedostatke isporučene stvari.

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: mr. sc. Katerina Dulčić, predavač
(ime i prezime)

zadano: 13. I 2016
(nadnevak)

K. Dulčić
potpis

V.d. dekan: dr. sc. Aleksandar Skendžić, viši predavač predati do:
(ime i prezime)

(nadnevak)

A. Skendžić
potpis

Student: MARIO PIĆULJAN
(ime i prezime)

primio zadatak: 13. 01. 2016
(nadnevak)

Pićuljan
potpis

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom „Ugovor o djelu“ izradio samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora mr.sc. Katerine Dulčić, dipl. iur..

Mario Pičuljan

Mario Pičuljan

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je ugovor o djelu.

U prvom dijelu ovog rada ukratko se govori o osnovnim načelima ZOO, a radi lakšeg razumijevanja ugovornih obveznih odnosa (konkretno ugovor o djelu), a koji odnosi su propisani u posebnoj dijelu ZOO.

Nadalje se izlaže tko su sudionici obveznih odnosa, te odredbe koje su propisane za sklapanje ugovora.

U drugom dijelu ovog rada izlaže se o ugovoru o djelu i to pojam i karakteristike ugovora o djelu, o ugovornim stranama (naručitelj, izvođač), načinu sklapanja ugovora o djelu nadmetanjem, te na koji način prestaje ugovor o djelu.

U trećem dijelu najprije se ukratko iznose karakteristike ugovora o građenju kako bi se čitatelju kasnije jasnije predložile razlike sa ugovorom o djelu.

Zaključno se iznose spoznaje do kojih se došlo prikupljajući materijale za pisanje ovog rada. Tu se prvenstveno misli na razliku u bitnim sastojcima ugovora o građenju i ugovora o djelu, te o opsegu odgovornosti između ugovora o djelu i ugovora o građenju, kao i u čemu se ta odgovornost sastoji.

Summary

The topic of this final paper is the contract for work.

The first part of this work briefly discusses the basic principles of the Civil Obligation Act, in order to facilitate understanding of the contractual obligatory relations (specifically service contract), which are set out in a separate part of ZOO.

Furthermore, the parties of the obligatory relations and the provisions laid down for the conclusion of contracts will be exposed.

The second part of this work will exhibit on the contract for work and its concept and characteristics, the contracting parties (client, contractor), a way of concluding the service contract based on the competition, and the ways of terminating the contract for work.

The third part of this work will bring up the differences between contracts for work and construction contracts.

In conclusion, knowledge obtained by collecting materials for writing this work will be exposed. This primarily refers to the difference between the essential elements of the construction and service contracts, and the scope of responsibilities between service contracts and construction contracts, as well as what that responsibility consists of.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1-2
2. ZAKON O OBVEZNIM ODNOSIMA - Osnovna načela.....	3-5
3. UGOVOR O DJELU.....	6-7
3.1. Pojam i karakteristike.....	7-10
3.2. Ugovorne strane.....	11-16
3.3. Rizik.....	16-17
3.4. Sklapanje ugovora nadmetanjem.....	17-19
3.5. Prestanak ugovora.....	19-21
4. RAZLIKA IZMEĐU UGOVORA O DJELU I UGOVORA O GRAĐENJU.....	22
4.1. Opće karakteristike ugovora o građenju.....	22-25
4.2. Razlika između ugovora o građenju i ugovora o djelu.....	26-29
5. ZAKLJUČAK.....	30-31

1. UVOD

U prvom dijelu završnog rada ukratko ću se osvrnuti na opća načela Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 - Zakon o rokovima ispunjenja novčanih obveza i 78/15, u daljnjem tekstu: ZOO), a koji u općem dijelu uređuje osnove obveznih odnosa, te u posebnom dijelu ugovorni i izvanugovorni obvezni odnos.

Naime, ZOO postao je zakon Republike Hrvatske temeljem čl. 1. Zakona o preuzimanju Zakona o obveznim odnosima, objavljenom u "Narodnim novinama" br. 53/91, a stupio je na snagu 8. listopada 1991. Njime nije preuzet samo prvobitni tekst ZOO objavljen u Službenom listu br. 29/78 koji je stupio na snagu 1. listopada 1978. kao savezni zakon bivše SFRJ, nego i njegove izmjene i dopune koje su učinjene do trenutka preuzimanja što znači zajedno sa Zakonom o izmjenama i dopunama ZOO (Službeni list br. 39/85, stupio na snagu 3. kolovoza 1985.), Ispravkom Zakona o izmjenama i dopunama ZOO (Službeni list, br. 46/85), Odlukom bivšeg Ustavnog suda Jugoslavije (Uredba br. 363/86), Zakonom o izmjenama i dopunama ZOO (Službeni list br. 57/89, stupio na snagu 7. listopada 1989.)

Dana 1. siječnja 2006. stupio je na snagu novi ZOO objavljen u "Narodnim novinama" broj: 35/05 od 17. ožujka 2005., s time da odredbe čl. 26. st. 1.-3. i čl. 29. st. 2.-6. i st. 8. počinju primjenjivati nakon isteka dvije godine od stupanja na snagu ovog Zakona. No, odredbe ovog Zakona neće se primjenjivati na obvezne odnose koji su nastali prije njegovog stupanja na snagu (čl. 1163. ZOO).

Tema ovog rada je ugovor o djelu pa ću u svom izlaganju obraditi ugovor o djelu navodeći opće odredbe (pojam, odnos prema kupoprodaji, kakvoća izvođačeva materijala), te potom nadzor, sklapanje ugovora nadmetanjem, obveze izvođača, odgovornost za nedostatke, obveze naručitelja, rizik, pravo zadržanja, te prestanak ugovora, a sve kako to propisuje ZOO.

Svoj rad temeljio sam na odredbama ugovora o djelu iz građanskog prava (popravci cipela ili automobila, izrada svadbene torte i sl.), te sam ga usporedio sa ugovorom o građenju.

Zaključno ću svoj rad završiti navođenjem razlika između ugovora o djelu i ugovora o građenju, te do kakvih spoznaja sam došao prilikom pisanja ovog rada.

2. ZAKON O OBVEZNIM ODNOSIMA - Osnovna načela

Zakon o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 - Zakon o rokovima ispunjenja novčanih obveza i 78/15, u daljnjem tekstu: ZOO) uređuje osnove obveznih odnosa (opći dio), te ugovorni i izvanugovorni obvezni odnos (posebni dio).

ZOO u svojim odredbama propisuje da sudionici u prometu slobodno uređuju obvezne odnose, a ne mogu ih uređivati suprotno Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima i moralu društva¹.

Sudionici obveznih odnosa su²:

- ravnopravni u obveznom odnosu,
- dužni su surađivati radi potpunog i urednog ispunjenja obveza i ostvarivanja prava u tim odnosima,
- dužni su pridržavati se načela savjesnosti i poštenja.

Zabranjeno je ostvarivanje prava iz obveznog odnosa suprotno svrsi zbog koje je ono propisom ustanovljeno ili priznato.³

Sudionik u obveznom odnosu dužan je ispuniti svoju obvezu i odgovoran je za njezino ispunjenje.

Također je dužan u ispunjavanju svoje obveze postupati s pažnjom koja se u pravno prometu zahtijeva u odgovarajućoj vrsti obveznih odnosa (pažnja dobrog gospodarstvenika, odnosno pažnja dobrog domaćina).

Nadalje, sudionik u obveznom odnosu dužan je u ispunjavanju svoje obveze iz profesionalne djelatnosti postupati s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima (pažnja dobrog stručnjaka). Isto tako dužan je u ostvarivanju svog prava suzdržati se od postupka kojim bi se otežalo ispunjenje obveze drugog sudionika.

¹ čl. 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

² čl. 3.-5. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

³ čl. 6. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Međutim, sudionici mogu svoj obvezni odnos urediti drukčije nego što to propisuju odredbe ZOO, ali samo ako iz pojedine odredbe ZOO ili iz njezina smisla ne proizlazi što drugo.

Sudionici obveznih odnosa su fizičke i pravne osobe.⁴

Odredbe ZOO propisuju da je svaka fizička i pravna osoba sposobna biti nositeljem prava i obveza.

Poslovno sposobna osoba može vlastitim očitovanjem volje stvarati pravne učinke, a koju poslovnu sposobnost fizička osoba stječe punoljetnošću, a pravna danom nastanka, ako zakonom nije drukčije određeno.

Međutim, osoba koja nije punoljetna može stvarati samo pravne učinke određene zakonom. Umjesto osobe koja nema poslovnu sposobnost očitovat će svoju volju njezin zakonski zastupnik ili skrbnik. Za pravnu osobu volju očituju njezina tijela u pravnim poslovima i postupcima koje poduzimaju u tome svojstvu.

Svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenim zakonom.⁵

U smislu ZOO pod pravima osobnosti podrazumijeva se pravo na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu i dr.

Sva naprijed navedena prava osobnosti ima i pravna osoba, osim onih vezanih uz biološku bit fizičke osobe, a osobito pravo na ugled i dobar glas, čast, ime, odnosno tvrtku, poslovnu tajnu, slobodu privređivanja i dr.

Obveze nastaju na osnovi pravnih poslova, prouzročenjem štete, stjecanjem bez osnove, poslovođstvom bez naloga, javnim obećanjem nagrade i izdavanjem vrijednosnih papira. Obveze mogu nastati i na osnovi odluke suda ili druge javne vlasti.

Kao što sam već ranije naveo ZOO sastoji se od općeg i posebnog dijela.

U posebnom dijelu ZOO propisuje opće odredbe sklapanja ugovora.

⁴ čl. 16. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

⁵ čl. 19. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Tako je odredbom čl. 247. ZOO propisano da je ugovor sklopljen kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora.⁶

Izjava volje za sklapanje ugovora mora biti učinjena slobodno i ozbiljno. Može se izjaviti riječima, uobičajenim znakovima ili drugim ponašanjem iz kojega se sa sigurnošću može zaključiti o njezinu postojanju, sadržaju i identitetu davatelja izjava.

Kad je za sklapanje nekog ugovora potrebna privola treće osobe, ta privola može biti dana prije sklapanja ugovora, kao suglasnost, ili poslije njegova sklapanja, kao odobrenje, ako zakonom nije propisano što drugo. Suglasnost, odnosno odobrenje moraju biti dani u obliku propisanom za ugovore za čije se sklapanje daju.⁷

Ugovor se može sklopiti u bilo kojem obliku, osim ako je zakonom drukčije određeno.⁸

Međutim, ukoliko zakon zahtijeva da ugovor bude sklopljen u određenom obliku to vrijedi i za sve kasnije izmjene i dopune ugovora.

Nadalje, ukoliko je ugovor sklopljen usmeno svaka strana može od druge zahtijevati pisanu potvrdu usmeno sklopljenog ugovora sve dok druga strana ne ispuni obvezu iz ugovora. Strana koja zahtijeva pisanu potvrdu ugovora dostavit će drugoj najmanje dva primjerka potpisanog ugovora s pozivom da joj vrati primjerak pošto ga potpiše.

Ako pozvana strana u roku od osam dana od primitka poziva ne preda potvrdu drugoj strani ili pošti preporučenim pismom, ova može zahtijevati da sud utvrdi postojanje ugovora i naknadu štete pretrpljene zbog toga što nije izdana pisana potvrda.⁹ Smatra se da je ugovor sklopljen u usmenom obliku valjan iako pisana potvrda nije izdana.

⁶ čl. 247. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

⁷ čl. 250. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

⁸ čl. 286. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

⁹ čl. 287. st. 3. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

3. UGOVOR O DJELU

Ugovor o djelu razvio se još u rano doba rimskog prava pod nazivom *LOCATIO CONDUCTIO OPERIS*.

Kasnija zakonodavstva taj su ugovor prihvatila i normativno ga upotpunila, kao npr. Opći austrijski građanski zakonik odredbama par. 1151. do 1171.¹⁰

Ugovor o djelu je posebna vrsta obveznog prava. Unutar temeljne vrste nastale su podvrste ugovora s posebnim značajkama. To su npr. ugovor o građenju, ugovor o prijevozu, ugovor o organiziranju putovanja, ugovor o autorskom djelu, ugovor o konzaltingu itd. Na odnose uređene tim ugovorima primjenjuju se ne samo specifična pravila koja vrijede za takve (samostalne) ugovore, nego i opća pravila kojima se uređuju (temeljni) ugovor o djelu.¹¹

Obilježja ugovora o djelu su rezultat rada tj. djelo kao bitan element ugovora o djelu.

Odredbom čl. 597. st. 1. ZOO propisano je da je izvođač dužan izvršiti djelo kako je ugovoreno i po pravilima struke.¹²

Rad u pravilu organizira sam izvođač, a radno vrijeme nije bitan element ugovora o djelu, osim toga izvođač preuzima rizik za izradu ugovorenog djela.

Odredbom čl. 596. st. 3. ZOO propisano je da je izvođač dužan upozoriti naručitelja na nedostatke u njegovu nalogu te na druge okolnosti za koje je znao ili je morao znati, koje mogu biti značajne za naručeno djelo ili za njegovo izvršenje na vrijeme, inače će odgovarati za štetu.¹³

Dakle, predmet ugovora o djelu može biti izrada ili popravak neke stvari (npr. izrada namještaja, ili popravak automobila), rezultat nekog fizičkog rada (npr. okopavanje njive), intelektualnog rada (npr. izrada pravnog mišljenja), ili izrada umjetničkog djela (npr. slike).

¹⁰ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 882.

¹¹ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima RRIF-plus, str. 883

¹² čl. 597. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

¹³ čl. 596. st. 3. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Ne postoji nikakvo vremensko ograničenje za sklapanje ugovora o djelu, osobito što se ugovor o djelu u pravilu i ne sklapa na neko određeno vrijeme, već za izradu nekog djela ili rezultata rada.

3.1. Pojam i karakteristike

Ugovor o djelu je u prvom redu **konsenzualni** ugovor što znači da je za njegov nastanak dovoljan sporazum strana o djelu i naknadi, kao njegovim bitnim sastojcima. Također je **dvostranoobvezan i naplatan** jer se za izvršeno djelo uvijek daje naknada. Zatim, ugovor o djelu je i **kauzalan** ugovor čija kauza je izvršenje nekog posla uz naknadu.

Ugovor o djelu je i **neformalan** ugovor, osim ako strane ne ugovore određeni oblik.

Za ugovor o djelu karakteristično je da je obveza izvršenja djela vrlo često strogo osobna.

Objekt činiidbe izvođača je izvršenje određenog djela.

Prema odredbama ZOO propisano je da se ugovorom o djelu izvođač obvezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje kakva fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obvezuje platiti mu za to naknadu.¹⁴

Dakle, pod djelom podrazumijeva se određeni posao, kao što je izradba ili popravak neke stvari ili izvršenje kakva fizičkog umnog rada i sl.

Iz navedenog proizlazi da je raspon i raznovrsnost poslova koji dolaze u obzir vrlo velik i to od jednostavnih fizičkih poslova, izradbe različitih predmeta do najsloženijih i tehničkih, znanstvenih i umjetničkih tvorevina.

U izradu stvari spada npr. izrada obrtničkih proizvoda, pokućstva i sl. Kad je predmet ugovora o djelu izrada postrojenja, ona se - u pravilu obavlja prema koncepcijama i pod nadzorom naručitelja.

¹⁴ čl. 590. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Ugovorom o djelu čiji je predmet popravak stvari ugovara se npr. popravak uređaja, strojeva alata, proizvoda bijele tehnike i sl., u kojim se poslovima ponekad izrađuju i novi dijelovi, ili se dotrajali dijelovi mijenjaju novim dijelovima tvorničke proizvodnje.

U obavljanje određenog fizičkog rada spadaju npr. ugovori o djelu koji se odnose na soboslikarske radove, montažu opreme, čišćenje prostorija i sl., dok u obavljanje određenog umnog rada spadaju ugovori npr. izrada nekog projekta, istraživanje tržišta i sl. Često djela izrađena na temelju ugovora o obavljanju umnog rada imaju i elemente autorskog djela.

Sadržaj činidbe je *činjenje* (facere), što znači da je riječ o tzv. činidbi rada. Međutim, njezin objekt nije funkcija rada (npr. kad se netko obveže da će za drugoga brati kukuruz ili pomagati u njegovoj radionici) na kojoj se temelje ugovori o službi odnosno ugovori o radu, nego *rezultat rada* (npr. sašiti vjenčanu haljinu, izraditi skulpturu).¹⁵

Na osnovi naravi izvodačeva posla kao objekta činidbe nije teško ugovor o djelu razgraničiti od ugovora o punovlašću, jer su kod posljednjeg objektom činidbe isključivo pravni poslovi.

Djelo (posao) po svojoj prirodi mora biti materijalni, a ne pravni posao. Pravni posao je npr. predmet ugovora o nalogu. Pojam materijalnog posla ne poklapa se s pojmom fizičkog posla, jer predmet ugovora o djelu može biti i fizički i umni rad, odnosno usluga.¹⁶

Naknada (cijena) je bitan drugi sastojak ugovora o djelu. Stoga se besplatno obavljanje određenih poslova za drugog ne može smatrati ugovorom o djelu, nego darovanjem.¹⁷

Naknada se, u pravilu, određuje u novcu - ali se može sastojati i u nekoj drugoj imovinskoj vrijednosti (npr. stvari ili imovinskom pravu), pod uvjetom da odgovara vrijednosti posla.

Prema odredbi čl. 613. st.1. ZOO naknada se određuje ugovorom, ako nije određena obvezatnom tarifom ili kojim drugim obvezatnim aktom.¹⁸

¹⁵ Klarić-Vedriš: Građansko pravo, Zagreb, 2008., str.537

¹⁶ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 883

¹⁷ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 882

¹⁸ čl. 613. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Naknada za pojedino djelo može se utvrditi propisom. Takvi su propisi imeprativne naravi: nije dopušteno, ni jednostrano, ni ugovorom, odrediti naknadu u iznosu koji nije u skladu s iznosom određenim obvezatnom tarifom. U slučaju da je ugovorom određena naknada u iznosu koji je veći od iznosa određenog obvezatnom tarifom, naručitelj nije dužan platiti više od propisane naknade.

Naknada može biti određena i nekim drugim obvezatnim aktom, npr. odlukom jedinice lokalne samouprave i tada su se ugovorne strane dužne pridržavati odredaba tog obvezatnog akta o visini naknade.

Ako, međutim, naknada nije određena obvezatnom tarifom, odnosno drugim obvezatnim aktom, ugovorne je strane određuju ugovorom.

Ugovorom se naknada određuje u fiksnom iznosu za cijelo djelo, ili mjereno po komadu. Međutim, ponekad izvođaču nije moguće unaprijed utvrditi iznos naknade pa se tada naknada ugovara na odrediv način: ugovorne strane predvide neke okolnosti prema kojima će se utvrditi visina naknade - npr. da će izvođač nakon dovršenog posla zaračunati naknadu prema trošku materijala.

Određivanje naknade može se prepustiti i trećoj osobi koja tada mora postupati s dužnom pažnjom. Ako treća osoba ne može odrediti naknadu, a ugovaratelji se ne mogu naknadno dogovoriti o određivanju naknade, treba smatrati da naknada nije određena.

Ukoliko naknada nije određena, a posao je obavljen, utvrdit će je sud prema:

- vrijednosti djela,
- normalno potrebnom vremenu za takav posao, te
- prema uobičajenoj naknadi za tu vrstu posla.

Dakle kriteriji prema kojima sud utvrđuje ¹⁹naknadu jesu vrijednost djela, normalno potrebno vrijeme za takav posao i uobičajena naknada za tu vrstu poslova, a što je prihvatila i sudska praksa.

Međutim, teže je razlikovati ugovor o djelu od ugovora o prodaji.

¹⁹ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 903

Ugovor kojim se jedna strana obvezuje izraditi određenu pokretnu stvar od svog materijala smatra se u sumnji kupoprodajom.²⁰

Međutim, kako je to i propisano odredbama ZOO, ugovor ostaje ugovor o djelu ako se naručitelj obvezao dati bitan dio materijala potreban za izradu stvari.

U svakom slučaju ugovor se smatra ugovorom o djelu ako su ugovaratelji imali na umu osobitu vrijednost izvođačeva rada, dakle, ako su rad smatrali bitnom odnosno važnijom komponentom.

Kod ugovora o djelu ne predaje se stvar drugome na korištenje, nego se izvođač obvezuje obaviti određeni posao. Materijali se ne predaju izvođaču na korištenje, nego zato da od tog materijala proizvode (ili poprave) neku stvar.

Kad je ugovoreno da izvođač izradi stvar od svog materijala, a nije određena kakvoća, izvođač je dužan dati materijal najmanje srednje kakvoće, te odgovara naručitelju za kakvoću upotrijebljenog materijala isto kao prodavatelj.

Dakle, razlikovanje ugovora o djelu od ugovora o kupoprodaji očituje se u slijedećem:

- ako je izvođačev rad sračunan na posebne zahtjeve naručitelja, pa izvođač provodi u skladu s tim određenu individualizaciju - riječ je o ugovoru o djelu

- ako se u konkretnom slučaju radi o proizvodu koji se proizvodi za redovito tržište, a koji proizvod izvođač može u slučaju potrebe plasirati i kod trećega - radi se u kupoprodaji.

Ugovor kojim se jedna strana obvezuje izraditi određenu pokretnu stvar od svog materijala smatra se u sumnji kupoprodajom.²¹

Dakle, iz naprijed citiranog čl. 591. st. 1. ZOO proizlazi da je izričito navedeno da se razgraničenje odnosi samo u slučaju kad je predmet ugovora pokretna stvar.

ZOO također daje neke elemente razgraničenja pružajući tri osnovna kriterija:

a) od čijeg se materijala izrađuje stvar

²⁰ čl. 591. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

²¹ čl. 591. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Ako se izvođač obvezao izraditi određenu pokretnu stvar od donesenog materijala, smatra se u sumnji kao ugovor o djelu, ali ugovor kojim se jedna strana obvezuje izraditi određenu pokretnu stvar od svog materijala smatra se u sumnji ugovorom o kupoprodaji.

b) bitnost materijala

Ako se naručitelj obvezao dati bitan dio materijala potreban za izradu stvari ugovor se smatra ugovorom o djelu. Međutim, preostali "nebitan dio" materijala je izvođačev.

S obzirom da zakon nije pobliže odredio što se smatra bitnim dijelom materijala, to se u svakom konkretnom slučaju utvrđuje (npr. određeni sastavni dio materijala i sl.).

c) izvođačev rad

Ugovor će se smatrati ugovorom o djelu ako su ugovaratelji imali na umu osobitu vrijednost izvođačeva rada bez obzira tko je dao materijal.

U daljnjem izlaganju osvrnut ćemo se na ugovor o građenju, te utvrditi razlike između ugovora o djelu i ugovora o građenju.

3.2. Ugovorne strane

Ugovorne strane su izvođač i naručitelj pa ćemo malo detaljnije opisati koje su osnovne obveze i prava ugovornih strana.

a) Izvođač je dužan:

- upozoriti naručitelja na nedostatke materijala koji mu je naručitelj predao, a koje je primijetio ili je morao primijetiti, inače će odgovarati za štetu;

- postupiti po zahtjevu naručitelja ako je naručitelj zahtijevao da se stvar izradi od materijala na čije mu je nedostatke izvođač ukazao, osim ako je očito da materijal nije podoban za naručeno djelo ili ako bi izrada od zahtjevnog materijala mogla nanijeti štetu ugledu izvođača, u kojem slučaju izvođač može raskinuti ugovor;

- izvršiti djelo kako je ugovoreno i po pravilima struke;

Kad rok izvršenja djela nije ugovoren, tada je izvođač dužan izvršiti djelo za vrijeme koje je razumno potrebno za takve poslove.

Naime, izvođač ne odgovara za zakašnjenje nastalo zbog toga što mu naručitelj nije predao materijal na vrijeme, ili zbog toga što je tražio izmjene, ili što mu nije isplatio dužni predujam i uopće za zakašnjenje nastalo ponašanjem naručitelja.²²

- predati naručitelju izrađenu i poprađenu stvar, osim ako stvar propadne iz uzroka za koji ne odgovara (npr. više sile);

- snositi odgovornost za nedostatke djela.

Dakle, glavna je obveza izvođača da djelo izvede kako je ugovoreno i po pravilima struke. Izvođač treba postići ugovoreni rezultat, odnosno rezultat koji se po prirodi posla može opravdano očekivati.

U slučaju kad se rezultat, s obzirom na okolnosti konkretnog slučaja, ne može sa sigurnošću očekivati - izvođač odgovara samo za pravilnost svoga rada.

Izvođač koji je samo djelomice obavio posao nije izvršio svoju ugovorenu obvezu (Vts, Pž-2740/94 od 12. travnja 1995., Zbirka 3/24).²³

b) Naručitelj je dužan:

- primiti djelo;

- isplatiti naknadu izvođaču nakon što pregleda djelo i odobri ga;

- za vrijeme obavljanja posla, naručitelj ima pravo nadzora i pravo davanja uputa, a izvođač mu je dužan to omogućiti.

Dakle, odredbom čl. 593. ZOO propisano je da naručitelj ima pravo nadzora nad obavljanjem posla i davati upute kad to odgovara naravi posla, a izvođač mu je to dužan omogućiti.²⁴

²² čl. 597. st. 3. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

²³ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 890

Obavljanje nadzora i davanje uputa izvođaču nije obveza, nego pravo naručitelja. Obveza je izvođača omogućiti nadzor, odnosno davanje uputa.

Nadalje, naručitelj je dužan pregledati izvršeno djelo čim je to po redovitom tijeku stvari moguće i o nađenim nedostacima bez odgađanja obavijestiti izvođača.²⁵

Ukoliko naručitelj utvrdi nedostatke dužan je bez odlaganja obavijestiti izvođača o nađenim nedostacima. Ako se radi o skrivenim nedostacima (koji se nisu mogli otkriti običnim pogledom), dužan je obavijestiti izvođača najkasnije mjesec dana od njihova otkrivanja. Protekom dvije godine od primitka posla, naručitelj se ne može pozvati na nedostatke, a svoja prava iz odgovornosti za nedostatke može ostvariti sudskim putem unutar jedne godine od obavijesti.

Skriveni nedostaci - su oni nedostaci koji se nisu mogli otkriti uobičajenim pregledom prigodom preuzimanja djela. Skriveni nedostaci su posljedica uporabe stvari ili događaja za koje izvođač odgovara.

Naručitelj treba obavijestiti izvođača bez odgađanja o skrivenom nedostatku, s tim da je rok od mjesec dana krajnji rok za obavijest izvođača. Naručitelj je dužan dokazati postojanje opravdanih razloga zbog kojih o skrivenom nedostatku nije mogao obavijestiti izvođača u što kraćem roku (u okviru mjesec dana od njegova otkrivanja). Taj rok od mjesec dana je prekluzivan rok: ne obavijesti li izvođača u tom **subjektivnom roku** o utvrđenim skrivenim nedostacima, naručitelj gubi prava koja bi imao u vezi s time nedostacima.

Nadalje, istekom dvije godine od primitka obavljanog posla, naručitelj se više ne može pozivati na skrivene nedostatke. Taj dvogodišnji **objektivni rok** odgovornosti za skrivene nedostatke ne može se ugovorom stranaka skratiti, jer je propisan strogim propisom, ali nema zapreke da se ugovorom predvidi dulji objektivni rok odgovornosti za skrivene nedostatke.

Naručitelj je dužan pregledati stvar pažnjom dobrog gospodarstvenika, odnosno pažnjom dobrog domaćina.²⁶

Nakon pregleda djela naručitelj može primiti djelo bez prigovora, ili ostvarivati svoja prava zbog nedostatka djela.

²⁴ čl. 593. . Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

²⁵ čl. 604. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

²⁶ čl. 604. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Naime, kad obavljeni posao ima takav nedostatak koji djelo čini neuporabljivim ili je obavljen u suprotnosti s izričitim uvjetima ugovora, naručitelj može raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete bez da traži prethodno otklanjanje nedostatka.

Dakle, ukoliko se značajno povrijede odredbe sklopljenog ugovora o djelu zbog koje nema svrhe zahtijevati od naručitelja da prethodno traži od izvođača uklanjanje nedostataka, u takvom slučaju naručitelj može raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete.

Ukoliko obavljeni posao ima nedostatak zbog kojega djelo nije neuporabljivo naručitelj je dužan dopustiti izvođaču da nedostatak otkloni. Isto vrijedi kad posao nije obavljen u suprotnosti s izričitim uvjetima ugovora. U ovakvom slučaju naručitelj može odrediti primjeren rok za otklanjanje nedostataka.

Prema stajalištu izraženom u sudskoj praksi, do primjene odredbe čl. 610. st. 1. ZOO²⁷ može doći samo ako je djelo izrađeno sukladno sklopljenom ugovoru o djelu pa ima određene nedostatke koji ga ne čine neuporabljivim, a ne i kad djelo nije izrađeno sukladno sklopljenom ugovoru (Županijski sud u Koprivnici, GŽ-503/02 od 3. svibnja 2001., Izbor 1/2003-43).²⁸

Uklanjanje nedostataka nije samo obveza, nego i pravo izvođača.

*Ako uklanjanje nedostataka obavljenog rada zahtijeva pretjerane troškove pa ga zato izvoditelj odbije obaviti, naručitelj nema pravo tražiti da se rad ponovno obavi.*²⁹

Ako izvođač ne otkloni nedostatak do isteka toga roka, naručitelj može, po svom izboru, otkloniti nedostatak na račun izvođača ili sniziti naknadu, ili raskinuti ugovor.³⁰

Ukoliko se utvrdi da uklanjanje nedostataka iziskuje pretjerane troškove u kojem slučaju ga izvođač nije dužan otkloniti, ali naručitelj tada ima, po svom izboru, pravo na raskid ugovora ili sniženje naknade te pravo na naknadu štete.

²⁷ Kad obavljeni posao ima nedostatak zbog kojega djelo nije neuporabljivo, odnosno kad posao nije obavljen u suprotnosti s izričitim uvjetima ugovora, naručitelj je dužan dopustiti izvođaču da nedostatak otkloni.

²⁸ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 900

²⁹ Presuda Vrhovnog suda RH, posl. br. Rev-532/86 od 27. svibnja 1986.; Sudska praksa Vrhovnog suda RH

³⁰ čl. 610. st. 3. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Pravo na sniženje naknade će izabrati naručitelj kojem odgovara naručeno djelo s nedostacima, ali uz sniženje naknade - tako da umanjena naknada odgovara i manjoj vrijednosti djela s nedostacima.

Pravo na raskid ugovora će izabrati naručitelj koji je izgubio interes za djelo s nedostacima koji nisu uklonjeni u primjerenom roku. Naručitelj ga ostvaruje izjavom o raskidu ugovora.

Osim zahtjeva za uklanjanje nedostatak, sniženje naknade ili raskid ugovora, naručitelj u svakom slučaju ima pravo na naknadu štete. Naime, dovoljno je da se utvrdi povreda ugovorne obveze i nastala šteta, a izvođač se može osloboditi odgovornosti ako dokaže da svoju obvezu nije ispunio kako je trebao zbog vanjskih, izvanrednih i nepredvidivih okolnosti nastalih poslije sklapanja ugovora koje nije mogao spriječiti, otkloniti ili izbjeći.

Tako je u presudi Vrhovni sud Republike Hrvatske posl. br. II Rev-20/1998-2 od 18. travnja 2002. utvrdio da je u provedenim postupcima, koji su se vodili pred Trgovačkim sudom u Slavonskom Brodu pod posl. br. P-1389/94-11 i Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske pod posl. br. PŽ-92/96, utvrđeno *"da su stranke sklopile ugovor o djelu u smislu čl. 600. ZOO, te da se tim ugovorom tužitelj-protutuženik obvezao iz materijala, koji mu je dao tuženik-protutužitelj izraditi gornje dijelove obuće u ugovorenoj količini za ugovorenu naknadu i u određenom vremenu. Naime, tužitelj-protutuženik je trebao izraditi 1000 pari gornjih dijelova obuće do 14. prosinca 1993., a ostali dio do broja od 2.062 para do 20. prosinca 1993. Bila je ugovorena naknada u svoti od 7 DEM po paru, time da bi valuta plaćanja bila domaća valuta. Utvrđeno je nadalje da je tužitelj-protutuženik ispunio svoju ugovornu obvezu, tj. izvršio šivanje gornjih dijelova obuće, a tuženik-protutužitelj svoju ugovornu obvezu koja se sastojala u plaćanju naknade za izvršenu uslugu šivanja nije ispunio. Protutužbeni zahtjev tuženika-protutužitelja je odbijen, budući da nije utvrđeno da je bilo prigovora kakvoći ispunjenja obveze od strane tužitelja-protutuženika u smislu ugovora.*

Odbijanjem primitka isporuke izrađenih gornjih dijelova obuće tuženik-protutužitelj se nije mogao osloboditi obveze plaćanja ugovorene naknade za šivanje gornjih dijelova obuće."³¹

³¹ Presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske, posl. br. II Rev-20/1998-2 od 18. travnja 2002., Sudska praksa Vrhovnog suda RH

Dakle, prigovor nekvalitetnog ispunjenja obveze od strane tužitelja-protutuženika u odnosu na kakvoću i vrijeme tuženik-protutužitelj je stavio općenito, odnosno nije prigovor obrazložio. Posebno iz njegovog prigovora ne proizlazi da ih je stavio u smislu čl. 614. st. 3. ZOO³², tj. bez odgađanja čij je po redovnom tijeku stvari bilo moguće staviti takav prigovor o nađenim nedostacima.

Nadalje, a radi osiguranja naplate naknade za rad i naknade za utrošeni materijal, te ostalih tražbina po osnovi ugovora o djelu, izvođač ima pravo zadržanja na stvarima što ih je napravio ili popravio, te na ostalim predmetnima koje mu je predao naručitelj u vezi s njegovim radom.³³

S obzirom na svoj pravni učinak, pravo zadržanja ima dvostruku ulogu:

a) ulogu pravnog sredstva prisile jer zadržavanje stvari prisiljava naručitelja (dužnika) da što prije ispuni svoje obveze,

b) ulogu pravnog sredstva namirenja, jer izvođač (vjerovnik) koji drži naručiteljeve stvari ima pravo naplatiti se iz njihove vrijednosti.

3.3 Rizik

Kad je izvođač dao materijal za izradu stvari, a stvar bude oštećena ili propadne iz bilo kojeg uzroka prije predaje naručitelju, rizik snosi izvođač, te nam pravo na naknadu za dani materijal, a ni na naknadu za svoj rad.³⁴

Naime, u tijeku izvršenja ugovora o djelu može doći do slučajnog oštećenja ili propasti stvari, pa je pitanje treba li rizik snositi naručitelj ili izvođač. Snošenje rizika razlikuje se po tome tko je dao materijal za izradu stvari (naručitelj ili izvođač).

³² Ako je naknada ugovorena na temelju proračuna bez izričitog jamstva izvođača za njegovu točnost, pa se u tijeku rada prekoračenje proračuna pokaže neizbježnim, izvođač mora o tome bez odgađanja obavijestiti naručitelja, inače gubi pravo na povećane troškove (čl. 614. st. 3. Zakona o obveznim odnosima; "Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

³³ čl. 618. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

³⁴ čl. 615. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Kad je izvođač dao materijal za izradu stvari, a stvar bude uništena ili propadne iz bilo kojeg uzroka prije predaje naručitelju rizik snosi izvođač. Tada izvođač nema pravo na naknadu za dani materijal, niti na naknadu za svoj rad.

Međutim, trenutkom predaje stvari naručitelju rizik prelazi na naručitelja. Ako je naručitelj pregledao obavljeno djelo i odobrio ga, smatra se da mu je stvar predana, a da je kod izvođača ostala na čuvanju.

Ukoliko naručitelj padne u zakašnjenje preuzimanja stvari na njega prelazi i rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari.

Rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari snosi naručitelj ako je on dao materijal za njezinu izradu.

Naime, bez obzira što je naručitelj dao materijal za izradu stvari on ostaje vlasnik materijala pa samim tim snosi rizik za slučajno oštećenje ili propast stvari bez obzira na to što je materijal kod izvođača.

Ako je stvar propala nakon dolaska naručitelja u zakašnjenje ili ako se naručitelj nije odazvao izvođačevom pozivu da stvar pregleda, izvođač u tom slučaju ima pravo na naknadu.

Nadalje, odredbom čl. 617. ZOO propisano je da ako je ugovoreno da će naručitelj obavljati pregled i primanje pojedinih dijelova kada budu izrađeni, izvođač ima pravo na naknadu za izradu dijelova što ih je naručitelj pregledao i odobrio, čak i ako bi oni nakon toga propali kod njega bez njegove krivnje.³⁵

Dakle, nakon pregleda i odobrenja pojedinih dijelova rizik snosi naručitelj. Osim toga, dužan je platiti izvođaču naknadu za izradu pregledanih i odobrenih dijelova, pod uvjetima da izvođač nije kriv za njihovu propast ili oštećenje.

3.4 Sklapanje ugovora nadmetanjem

Naručitelj može uputiti poziv određenom ili neodređenom broju osoba na nadmetanje za izvršenje određenih radova.

³⁵ čl. 617. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

U takvom pozivu naručitelj određuje uvjete i određena jamstva, te obvezuje pozivatelja da sklopi ugovor o tim radovima s onim koji ponudi najnižu cijenu, osim ako je tu obvezu isključio u pozivu na nadmetanje. Ukoliko je isključio obvezu da se sklopi ugovor, poziv na nadmetanje smatra se pozivom zainteresiranim da dostave ponude ugovora pod objavljenim uvjetima.

Dakle, ugovor o djelu sklapa se izjavom ponuđenog o prihvatu ponude. No, kad se radi o izvođenju određenog posla većeg obujma ili posla od osobitog značenja, ugovor o djelu može se sklopiti i nadmetanjem (natječajem). Ponekad je takvo sklapanje ugovora o djelu određeno propisom.

Javni poziv za nadmetanje upućuje se:

- a) određenom broju osoba
- b) neodređenom broju osoba.

U pozivu se navode radovi koje treba obaviti pod uvjetima koje određuje pozivatelj (naručitelj), a to su npr. točan opis radova, način određivanja cijene, potrebni podaci i dokumentacija, rok za podnošenje ponude, način i tijelo koje će ispitivati ponude i sl. Pozivatelj može zahtijevati od ponuditelja i pružanje određenih jamstava, npr. polaganje jamčevine u nekom iznosu.³⁶

Pozivatelj je obvezan sklopiti ugovor o djelu s onim ponuditeljem koji ponudi najnižu cijenu, osim ako je tu obvezu isključio u pozivu za nadmetanje. Ponuda s najnižom cijenom nije uvijek i najpovoljnija pa se stoga u pozivu navodi da će se posao ustupiti najpovoljnijem ponuditelju.

Ponuditelj je dužan donijeti odluku o ustupanju radova najpovoljnijem ponuditelju - odnosno najjeftinijem, ako nije isključio kriterij cijene.

Isključi li pozivatelj svoju obvezu sklopiti ugovor, poziv na nadmetanje smatra se pozivom zainteresiranim da stave ponude ugovor pod objavljenim uvjetima.

³⁶ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 887.

Poziv na nadmetanje za umjetničko ili tehničko rješenje namjeravanih radova obvezuje pozivatelja da pod uvjetima sadržanim u pozivu na nadmetanje sklopi ugovor sa sudionikom u nadmetanju čije rješenje prihvati povjerenstvo sastav kojeg je unaprijed objavljen, osim ako je tu obvezu isključio u pozivu na nadmetanje.

Poziv na nadmetanje za umjetničko ili tehničko rješenje razlikuje se od poziva na nadmetanje o cijeni radova u tome što kakvoću umjetničkog ili tehničkog rješenja namjeravanih radova ocjenjuje povjerenstvo sastav kojega je unaprijed objavljen. Povjerenstvo ne vodi brigu o ponuditelju koji ponudi najnižu cijenu, nego ocjenjuje kakvoću podnesenih radova. Prihvati li povjerenstvo rješenje nekog od sudionika nadmetanja, pozivatelj je obvezan s tim ponuditeljem sklopiti ugovor o djelu - osim ako je tu obvezu isključio u pozivu za nadmetanje.³⁷

3.5. Prestanak ugovora

Ugovor o djelu prestaje:

- izvršenjem djela i isplatom naknade,
- raskidom ugovora,
- smrću strana,
- gubitkom radne sposobnosti izvođača.

Naime, osim sporazumnog raskida ugovora koji je moguć u svako doba, svaka strana ima i pravo jednostranog raskida ugovora, pa tako naručitelj može raskinuti ugovor:

1) sve dok djelo nije dovršeno, kad god hoće, uz plaćanje ugovorene naknade umanjene za troškove koje izvođač nije učinio;

2) ako je izvođač upozorio na odstupanje od ugovornih uvjeta i ostavio mu primjeren rok da svoj rad uskladi sa svojim obvezama, a izvođač ne postupi po njegovu zahtjevu;

³⁷ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 887.

- 3) zbog izvođačeva znatnijeg zakašnjenja s početkom ili završetkom posla;
- 4) zbog nedostatka izvršenog djela, osim ako su neznatni.

Ako je nedostatak obavljenog posla takav da djelo čini neuporabljivim, odnosno ako je posao obavljen u suprotnosti s izričitim uvjetima ugovora nepotrebno je ostavljanje naknadnog roka za uklanjanje nedostataka. U takvom slučaju naručitelj može raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete, a koje stajalište je zauzela i sudska praksa (Vts, PŽ-2043/93 od 8. ožujka 1994., "Informator", br. 4199).³⁸

Dakle, odredbom čl. 619. ZOO propisano je da sve dok naručeno djelo nije dovršeno naručitelj može raskinuti ugovor kad god hoće, ali je u tom slučaju dužan isplatiti izvođaču ugovorenu naknadu, umanjenu za iznos troškova koje ovaj nije imao, a koje bi inače imao da ugovor nije raskinut, a i za iznos zarade što ju je ostvario na drugoj strani ili što ju je namjerno propustio ostvariti.³⁹

*Naručitelj može raskinuti ugovor kad god hoće sve dok naručeni posao nije okončan, ali je obavezan izvoditelju platiti ugovorenu naknadu umanjenu za eventualno uštede troškove i ostvarenu zaradu na drugoj strani.*⁴⁰

ZOO omogućuje naručitelju da po svojoj volji raskine ugovor kad god hoće, pa i u slučaju kad nema krivnje izvođača.

Smisao pravila o jednostranom raskidu ugovora je u tome da izvođač obavlja djelo po narudžbi naručitelja za zadovoljenje njegovih potreba, pa ako naručitelj izgubi interes za naručeno djelo, ili su nakon sklapanja ugovora prestale njegove potrebe za djelom, nema svrhe da se ugovoreni posao obavi.

Zbog jednostranog raskida ugovora naručitelja izvođač ne smije trpjeti štetu.

Međutim, naručitelj je dužan dovesti izvođača u materijalni položaj kao da je ugovor do kraja izvršen. Izvođač je dužan u svakom slučaju poduzeti sve da bi se izbjegla ili umanjila šteta naručitelju, npr. tako da umjesto posla koji je bio predmet raskinutog ugovora o djelu prihvatiti neki drugi posao i na njemu ostvari odgovarajuću zaradu.

³⁸ Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 899

³⁹ čl. 619. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

⁴⁰ Presuda Visokog trgovačkog suda, posl. br. PŽ-900/93 od 24. svibnja 1995., "Praxis" 2/55

Izvođač nema pravo raskinuti ugovor bez krivnje naručitelja.

Izvođač može raskinuti ugovor:

- 1) ako je očito da materijal od kojeg bi po zahtjevu naručitelja trebao izraditi naručeno djelo nije podoban za to djelo;
- 2) ako bi izrada djela od nepodobnog materijala mogla nanijeti štetu ugledu izvođača.

4. RAZLIKA IZMEĐU UGOVORA O DJELU I UGOVORA O GRAĐENJU

4.1 Opće karakteristike Ugovora o građenju

Svrishodno je u ovom odlomku prije svega iznijeti pojam i karakteristike ugovora o građenju kako bi se kasnije moglo izlagati o razlikama između ugovora o djelu i ugovora o građenju.

Dakle, ugovor o građenju je u biti ugovor o djelu koji se, očito zbog specifičnosti i gospodarske važnosti svoga djela (građevine) razvio u samostalni ugovor.⁴¹

Odredbom čl. 620. ZOO propisano je da se ugovorom o građenju izvođač obvezuje prema određenom projektu izgraditi u ugovorenom roku određenu građevinu na određenom zemljištu, ili na takvom zemljištu, odnosno na postojećoj građevini izvesti kakve druge građevinske radove, a naručitelj se obvezuje isplatiti mu za to određenu cijenu. Ugovor o građenju mora biti sklopljen u pisanom obliku.⁴²

Radi razjašnjenja pojma "građevina" valja navesti da se pod "građevinom" smatraju zgrade, brane, mostovi, tuneli, vodovodi, kanalizacije, ceste, željezničke pruge, bunari i ostali građevinski objekti čija izrada zahtijeva veće i složenije radove.

Pored građevine bitan element ugovora o građenju je i cijena radova koja se određuje na dva osnovna načina:

- a) po jedinici mjere ugovorenih radova, npr. po četvornom metru, komadu i sl. (tzv. jedinična cijena)
- b) u ukupnom iznosu za cijeli objekt (tzv. ukupno ugovorena cijena).

Odredbe ZOO dopuštaju mogućnost izmjene cijene pa i onda kada je ugovorena kao čvrsta ili fiksna cijena (nepromjenjiva).

Međutim, ugovornim stranama se prepušta da ugovore način eventualne izmjene cijene.

⁴¹ Klarić-Vedriš: Građansko pravo, Zagreb, 2008., str.540.

⁴² čl. 620. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

No, ako ugovorene strane ne iskoriste tu mogućnost, izvođač koji je u roku izvršio radove može zahtijevati povećanje cijene radova ako su se u vremenu između sklapanja i ispunjenja ugovora, a bez njegova utjecaja, povećale cijene elemenata na temelju kojih je određena (materijal, rad i dr.), tako da bi ta cijena trebala biti veća za više od dva postotka (2%). Povećanje predstavlja razliku koja prelazi dva postotka.⁴³

Nadalje, prema odredbama ZOO propisano je da u slučaju da izvođač svojom krivnjom nije izveo radove u roku predviđenom ugovorom, on može zahtijevati povećanje cijene radova ako su se u vrijeme između sklapanja ugovora i dana kad su radovi prema ugovoru trebalo da budu završeni povećale cijene elemenata na temelju kojih je određena cijena radova, tako da bi ona, prema novim cijenama tih elemenata trebalo da bude veća za više od pet postotaka.

U slučajevima iz prethodnih stavova izvođač može zahtijevati samo razliku u cijeni radova koja prelazi dva odnosno pet postotaka.

Izvođač se ne može pozivati na povećanje cijena elemenata na temelju kojih je određena cijena radova ako je do povećanja cijene došlo nakon njegova dolaska u zakašnjenje.

Nadalje, ako je ugovoreno da se cijena radova neće mijenjati u slučaju da se nakon sklapanja ugovora povećaju cijene elemenata na temelju kojih je ona određena, izvođač može unatoč ovakvoj odredbi ugovora, zahtijevati izmjenu cijene radova ako su se cijene elemenata povećale u tolikoj mjeri da bi cijena radova trebalo da bude veća za više od deset postotaka. Ali, i u tom slučaju izvođač može zahtijevati samo razliku u cijeni koja prelazi deset postotaka, osim ako je do povećanja cijene elemenata došlo poslije njegova dolaska u zakašnjenje.⁴⁴

Odstupanje od projekta i ugovorenih radova moguće je, ali samo ako izvođač dobije pisanu suglasnost naručitelja. Za radove koje izvrši bez takve suglasnosti, izvođač ne može tražiti povećanje ugovorene cijene.

Izuzetak su hitni nepredviđeni radovi čije je poduzimanje nužno (po naredbi tijela javne vlasti, da bi se spriječio nastanak štete uslijed npr. poplave, da bi se spriječila opasnost

⁴³ Klarić-Vedriš: Građansko pravo, Zagreb, 2008., str.541.

⁴⁴ čl. 627. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

za život i zdravlje ljudi, okoliš, prirodu, druge građevine i stvari, a izazvani su izvanrednim i neočekivanim događajima).

Nadalje, dužnost je izvođača da naručitelju omogući stalan nadzor nad radovima i kontrolu količine, kakvoće i sukladnosti ugrađenih proizvoda.

Osim odgovornosti za ostale nedostatke građevine glede kojih se primjenjuju odgovarajuće odredbe ugovora o djelu, izvođač, projektant i osoba koja obavlja nadzor odgovaraju i za tzv. bitne zahtjeve za građevinu.

Nadalje, odredba "ključ u ruke" u ugovoru o građenju, znači da je izvođač preuzeo obvezu da samostalno izvede sve radove potrebne za izgradnju i uporabu određenog cjelovitog objekta. Ugovorena cijena obuhvaća i vrijednost svih nepredviđenih radova i viškova radova, a isključuje utjecaj manjkova radova na ugovorenu cijenu, pod pretpostavkom da nije došlo do izmjene opsega ugovorenih radova na temelju sporazuma ugovornih strana ili iz razloga za koje odgovara naručitelj.

Za potrebe pisanja ovog rada, a čitajući sudsku praksu Vrhovnog suda Republike Hrvatske, naišao sam na rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske posl. br. Rev-187/08-2 od 9. prosinca 2008. iz kojeg proizlazi da je predmet spora tužbeni zahtjev za solidarnu isplatu 152.000 EUR-a u kunsnoj protuvrijednosti sa zakonskim zateznim kamatama, a koji tužitelj temelji na tvrdnjama da je za tuženike izgradio stambeno-poslovni objekt, da su tuženici isplatili akontaciju u iznosu od 295.000 DEM, te da mu duguju 305.020,98 DEM što preračunato iznosi 152.000 EUR. Tuženici su se usprotivili tužbenom zahtjevu navodeći da su stranke ugovorile izgradnju objekta uz klauzulu "ključ u ruke" po cijeni od 295.000 DEM, koju su tužitelji isplatili, te da mu više ništa ne duguju.

Nadalje, iz cit. rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske posl. br. Rev-187/08-2 od 9. prosinca 2008. proizlazi da je u postupku pred nižestupanjskim sudovima utvrđeno da su stranke sklopile ugovor o obavljanju usluga u građevinskoj djelatnosti, da je navedena cijena od 165.344 DEM, da je u ugovoru od 16. listopada 1989. navedeno da je tužitelj primio 165.344 DEM, da su tim ugovorom ugovoreni drugi građevinski radovi uz cijenu od 130.000 DEM, koja se ima platiti kada kompletni donji dio objekta bude pod "dekom", kada kompletni objekt bude "pod krovom" i kod primopredaje kompletnog objekta, da je tužitelj u vezi izvođenja radova primio 295.334 DEM prije nego što je ugovorene radove izveo, da se

ugovorom od 16. listopada 1989. tužitelj obvezao proširiti i izgraditi treći dio stambeno-poslovnog objekta prema određenom projektu i nacrtu, izgraditi i opremiti podrumski dio prostorija itd. po sistemu "ključ u ruke", sa kompletnom opremom i uređajem, da je ugovor od 6. srpnja 1989. sastavljen na temelju troškovnika tužitelja i projektne dokumentacije tuženika, a istim ugovorom određeno je da izvođač radova daje sav potreban materijal, građevinske strojeve, alate i radnu snagu, da tužitelj nije izveo u potpunosti ugovorene radove, a neke je nekvalitetno izveo, te da stranke nisu ugovorile da tužitelj kao izvođač može zahtijevati izmjenu cijene radova, ako su se cijene elemenata povećale u tolikoj mjeri da bi cijena radova trebala biti veća za više od 10%.

Vrhovni sud u cit. presudi ne prihvaća stav nižestupanijskih sudova o neosnovanosti tužbenog zahtjeva iz razloga što tužitelj nije u ugovorenom roku dovršio predmetni objekt, kojega je trebao izgraditi uz klauzulu "ključ u ruke", da neke od izvedenih radova nije niti kvalitetno izveo, a da je unaprijed primio ugovorenu svotu od 295.000 DEM, da je vrijednost izvedenih radova manja od ugovorene cijene, pa da su to razlozi zbog kojih su nižestupanijski sudovi odbili tužbeni zahtjev.

Dakle, stav Vrhovnog suda Vrhovnog suda Republike Hrvatske u rješenju posl. br. Rev-187/08-2 od 9. prosinca 2008. je *"da ako su stranke nakon sklopljenih pisanih ugovora o građenju sklopile usmeni ugovor o građenju objekta većih dimenzija uz drugu cijenu i ako su stranke isti usmeni ugovor izvršile u pretežnom dijelu, taj ugovor bi imao pravnu važnost. To znači da bi važeća cijena bila usmeno ugovorena cijena. Utvrđeno je da tužitelj nije dovršio gradnju predmetnog objekta, a niti su tuženici od njega zahtijevali, nakon što je prekinuo izvođenje radova, da isti objekt dovrši. Stoga bi se moglo reći da je u ovom slučaju došlo do prešutnog raskida sklopljenog ugovora o građenju predmetnog objekta. Ako je tužitelj u ovom slučaju izveo radove na objektu tuženih u vrijednosti većoj od primljenog iznosa prema pisanim ugovorima o građenju, imao bi pravo na naknadu razlike do pune vrijednosti izvedenih radova."*⁴⁵

⁴⁵ Rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske, posl. br. Rev-187/2008-2 od 9. prosinca 2008.; Sudska praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske

4.2 Razlika između ugovora o građenju i ugovora o djelu

Kao što smo već ranije naveli, ugovor o građenju je vrsta ugovora o djelu. Stranke ugovora o građenju su izvođač, koji se obvezuje da će prema projektu sagraditi građevinu na zemljištu, ili pak na postojećem objektu dovršiti druge građevinske radove i naručitelj, koji će izvoditelju za obavljeni rad isplatiti cijenu posla. Sve što nije uređeno ugovorom o građenju supsidijarno se primjenjuju odredbe ZOO, koje se odnose na ugovor o djelu.

Ugovor o građenju mora biti sklopljen u pisanom obliku, te po zakonu spada u kategoriju formalnih ugovora. Ista pisana forma ugovora potrebna je za pravovaljanost svih kasnijih izmjena i dopuna ugovora o građenju.

Ugovor o građenju koji nije sklopljen u propisanoj pisanoj formi apsolutno je ništav i ne proizvodi pravne učinke. Međutim, iznimno ugovor o građenju pravovaljan je iako nije zaključen u propisanoj formi i to ako su obje ugovorne strane preuzele i izvršile obveze iz usmeno sklopljenog ugovora.

Bitni sastoji ugovora o građenju su predmet ugovora, rok izgradnje i cijena.

Predmet ugovora je izgradnja određene građevine na zemljištu ili pak izvođenje građevinskih radova na postojećoj građevini.

Razdioba između ugovora o građenju i ugovora o djelu u praksi nije lako određiva.

Određeni građevinski radovi kao krovopokrivački, fasaderski, mogli bi potpasti pod ugovor o građenju, dok drugi pak kao soboslikarsko-ličilački, sanitarno-vodoinstalaterski, elektroinstalaterski, stolarski, parketarski pod ugovor o djelu, iako sve to može biti faktično pitanje konkretnog slučaja.

Prilikom sklapanja ugovora o građenju naručitelj mora imati projekt, odnosno određenu tehničku dokumentaciju.

Dakle, prije sklapanja ugovora o građenju potrebno je izraditi potrebne projekte i drugu tehničku dokumentaciju, pribaviti građevinsku dozvolu i ustupiti izgradnju objekta ili radova određenom izvođaču.

Bitni sastojci ugovora o građenju su i rok za izvođenje radova (npr. 90 dana koji rok se može produžiti uslijed npr. loših vremenskih prilika pa će u tom slučaju stranke moći sklopiti

dopunski ugovor u kojem će utvrditi novi rok izvršenja radova) i cijena ugovorenih građevinskih radova. Cijena ugovorenih građevinskih radova može se ugovorom odrediti na dva načina: jedinična cijena (po jedinici mjere ugovorenih radova) ili ukupno ugovorena cijena za cijeli objekt. Može se ugovoriti i izmjena cijene.

Ukoliko je ugovorena fiksna cijena radova izvoditelj ima pravo na povećanje ugovorene cijene samo ako su se cijene elemenata povećale u tolikoj mjeri da bi cijena radova trebala biti veća za više od deset postotaka, a što je propisano odredbom čl. 627. ZOO.⁴⁶

Navedena odredba primjenjuje se samo kod građevinskih radova, ali ne i kod radova koji se smatraju ugovorom o djelu.

Nadalje, osim odgovornosti za ostale nedostatke građevine glede kojih se primjenjuju odgovarajuće odredbe ugovora o djelu, izvođač, projektant i osoba koja obavlja nadzor odgovaraju i za tzv. bitne zahtjeve za građevinu.

Naime, izvođač odgovara za nedostatke građevine za neispunjavanje *zakonom* određenih bitnih zahtjeva za građevinu, ako se ti nedostaci pokažu za vrijeme od deset godina od predaje i primitka radova.

Tako npr. rok za stavljanje prigovora zbog skrivenih nedostataka kod ugovora o djelu je mjesec dana od dana njegova otkrivanja, a najkasnije u roku od dvije godine od primitka obavljenog posla. Prigovori u okviru desetogodišnje odgovornosti su posebno osjetljivi zbog njihova dugog trajanja.

Uz to izvođač, u istom roku, odgovara i za nedostatke zemljišta na kojem je građevina podignuta, osim ako elaboratom o geotehničkim istražnim radovima ili drugom odgovarajućom ispravom nije utvrđeno da je zemljište podobno za građenje, a tijekom građenja se nisu pojavile okolnosti koje dovode u sumnju osnovanost navedenih isprava.⁴⁷

Projektant odgovara ako nedostatak građevine ili zemljišta potječe od nedostatka u projektu, a osoba koja obavlja nadzor ako je takav nedostatak posljedica u provedbi nadzora.

⁴⁶ "Ako je ugovoreno da se cijena radova neće mijenjati u slučaju da se nakon sklapanja ugovora povećaju cijene elemenata na temelju kojih je ona određena, izvođač može, usprkos takvoj odredbi ugovora, zahtijevati izmjenu cijene radova ako su se cijene elemenata, a bez njegova utjecaja, povećale u tolikoj mjeri da bi cijena radova treba biti veća za više od deset postotaka. (čl. 627. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

⁴⁷ Klarić-Vedriš: Građansko pravo, Zagreb, 2008., str. 542.

Ugovorom se ta odgovornost ne može ni isključiti ni ograničiti. Odgovara se naručitelju i svakom drugom stjecatelju građevine.

Naručitelj je dužan obavijestiti izvođača, projektanta ili osobu koja obavlja nadzor u roku šest mjeseci otkad je ustanovio nedostatak, inače gubi pravo da se na njega pozove. U daljnjem roku od godinu dana (od dana obavijesti) dužan je ostvarivati svoja prava na osnovi te odgovornosti.

Valja reći da se izvođač ne može osloboditi odgovornosti ako je šteta nastala zbog toga što je određene radove izveo prema zahtjevima naručitelja. Odgovornost izvođača može se smanjiti, pa i potpuno isključiti, jedino ako je prethodno upozorio naručitelja na opasnost štete.

Ugovorom o djelu izvođač se obvezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari (npr. izraditi zlatni prsten za naručitelja od svog materijala), izvršenje kakva fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obvezuje platiti mu za to naknadu.

Za nedostatke izvršenog djela, naručitelj ima pravo zahtijevati uklanjanje nedostataka, raskid ugovora zbog većeg nedostatka ili sniženje naknade.

Ukoliko naručitelj prilikom pregleda izvršenog djela utvrdi nedostatke dužan je o tim nedostacima obavijestiti izvođača. Ako se radi o nedostacima koji se nisu mogli otkriti običnim pregledom (skriveni nedostaci), dužan je obavijestiti izvođača najkasnije mjesec dana od njihova otkrivanja. Poslije dvije godina od primitka posla, naručitelje se ne može pozvati na nedostatke, a svoja prava iz odgovornosti za nedostatke može ostvariti sudskim putem unutar jedne godine od obavijesti.

Ako bi se radilo o nedostatku koji djelo čini neuporabljivim ili je u suprotnosti s izričitim uvjetima ugovora (veći nedostatak), naručitelj je ovlašten, ne tražeći uklanjanje nedostatka, raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete.

Za pojedine vrste poslova, odnosno djela, s vremenom su se razvili i posebni ugovori o djelu, kao što su npr. ugovor o građenju, ugovor o prijevozu, autorski ugovori.

Tako Vrhovni sud Republike Hrvatske u presudi posl. br. Revt-323/2010-2 utvrđuje da je predmet spora tužbeni zahtjev za isplatu neisplaćenog dijela autorske naknade sa

zakonskim kamatama po ugovorima o autorskom djelu kojim se tužitelj obvezao izvršiti tehničko uređenje djela i sl.

Nadalje, iz cit. presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske proizlazi da su *"nižestupanjski sudovi na temelju utvrđenih činjenica zauzeli pravilno stajalište da se pravni odnos stranaka temelji na ugovoru o djelu, a ne o ugovoru o autorskoj djelu s obzirom na sadržaje odredbe čl. 3. Zakona o autorskom pravu ("Narodne novine", broj: 53/91) kojom je propisano da se autorskim djelom smatra tvorevina s područja knjiženosti, znanosti, umjetnosti i drugih područja stvaralaštva, bez obzira na vrstu, način i oblik izražavanja, ako tim zakonom nije drukčije određeno. Da bi se određeno djelo smatralo autorskim djelom, isto mora biti rezultat intelektualnog stvaralačkog rada, te mora predstavljati subjektivnu novost (izvornost) djela. Pod tim uvjetima i grafički dizajn predstavlja autorsko djelo te autor uživa autorskopravnu zaštitu."*

Dakle, Vrhovni sud RH naprijed cit. presudom⁴⁸ potvrđuje temeljna utvrđenja nižestupanjskih sudova da je tužitelj izvršio tiskarske ili tehničke radnje, a da predmetni ugovor po svojoj prirodi i sadržaju predstavlja ugovor o djelu, pa je tuženik u obvezi isplatiti naknadu tužitelju u skladu s odredbom čl. 590. ZOO, a koja je određena čl. 613. st. 1. ZOO.

Nadalje, odredbama ZOO nije propisano da ugovor o djelu mora biti sklopljen u pismenom obliku. Također naručitelj ne mora imati projekt, odnosno određenu tehničku dokumentaciju prije sklapanja ugovora.

Ugovor o djelu može se sklopiti pozivom na nadmetanje o cijeni radova. Naručitelj može uputiti poziv na nadmetanje o cijeni radova koji poziv obvezuje pozivatelja da sklopi ugovor o tim radovima s onim koji ponudi najnižu cijenu, osim ako je tu obvezu isključio nadmetanjem.

U slučaju isključenja obveze da se sklopi ugovor, poziv na nadmetanje smatra se pozivom zainteresiranima da dostave ponude ugovora pod obavljenim uvjetima.

⁴⁸ Presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske, posl. br. Rev-323/10-2 od 29. siječnja 2013., Sudska praksa Vrhovnog suda RH

5. ZAKLJUČAK

Dakle, odgovornost za nedostatke kod ugovora o djelu mnogo je uža od one koja je propisana za nedostatke kod ugovora o građenju.

Kao što sam već ranije naveo odredba čl. 631. ZOO propisuje da se na odgovornost za nedostatke građevine primjenjuju odgovarajuće odredbe ugovora o djelu, ako u odredbama koje se primjenjuju na ugovor o građenju nije drugačije određeno.

Međutim, i ostale odredbe ugovora o djelu primjenjuju se i na ugovore o građenju iako to u ZOO nije izričito naglašeno, a pod pretpostavkom da u odredbama o ugovoru o građenju neko pitanje nije drukčije riješeno.

Prije je takva primjena proizlazila iz odredbe čl. 630. st. 1. starog ZOO u kojoj je bilo izričito rečeno da je ugovor o građenju zapravo podvrsta ugovora o djelu.

Iako sada, u odgovarajućoj odredbi ZOO (čl. 620. st. 1.), nije rečeno da je ugovor o građenju vrsta ugovora o djelu, ipak se smatra da se i ostale odredbe ugovora o djelu i dalje primjenjuju i na ugovore o građenju, pod pretpostavkom da u odredbama ugovora o građenju neko pitanje nije drukčije riješeno. Time što je ZOO zadržao raniju odredbu starog ZOO, čl. 641. izričito je zadržana i primjena odredbama i na ugovor o građenju (Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, str. 941).

Temeljna razlika u opsegu odgovornosti između ugovora o djelu i ugovora o građenju sastoji se u odgovornosti koja se naziva "odgovornost za bitne zahtjeve za građevinu".

Naime, ova odgovornost za bitne zahtjeve za građevinu, nije predviđena kod onih građevinskih radova koji se ne smatraju radom na "građevini" i koji se stoga smatraju kao ugovori o djelu.

Dok je odgovornost kod ugovora o djelu uglavnom ograničena na očite i na skrivene nedostatke, s relativno kratkim rokovima u kojima se mogu staviti odgovarajući prigovori zbog tih nedostataka, dotle je odgovornost kod ugovora o građenju, pored ovih nedostataka, proširena i na "bitne zahtjeve za građevinu".

Valja reći da ne postoji nikakvo vremensko ograničenje za sklapanje ugovora o djelu, osobito što se ugovor o djelu u pravilu ne sklapa na neko određeno vrijeme, već za izradu nekog dijela ili rezultata rada.

Za pojedine vrste poslova, odnosno djela, s vremenom su se razvili i posebni ugovori o djelu, kao što su npr. ugovor o građenju, ugovor o prijevozu, autorski ugovori.

Nadalje, prilikom pisanja ovog rada također sam došao i do slijedećih saznanja:

U našem pravnom sustavu, a i u ostalim pravnim sustavima, razlikuje se ugovor o djelu od ugovora o radu. Pri ugovoru o radu nije važan rezultat rada, nego sam rad. Naručitelj radova pri ugovoru o djelu ne rukovodi radom izvođača kako to čini poslodavac sa posloprimcem.

Pri ugovoru o radu postoji odnos subordinacije i ovisnosti kojeg pri ugovoru o djelu nema. Pri ugovoru o djelu nagrada se daje u načelu odjednom, dok je pri ugovoru o radu ona periodična (tjedna, mjesečna) i njezina visina ne ovisi samo o vrijednosti rada, nego i o ostalim okolnostima - materijalu koji daje izvođač, "imenu" izvođača i sl. Ako pak radnik sa svojim i drugim poslodavateljem sklapa ugovor za obavljanje određenih poslova i ako taj posao odgovara značajkama ugovora o djelu, onda se radi o ugovoru o djelu, a ne ugovoru o radu.

Dakle, kao što sam već ranije u svom izlaganju naveo, ugovor o djelu je imenovani, konsenzualni, dvostranoobvezni, naplatni i neformalni ugovor, dok je ugovor o građenju formalan ugovor koji mora biti sklopljen u pisanom obliku. Bitni sastojci ugovora o građenju su građevina/građevinski radovi, cijena, projekt i rok, dok su bitni sastojci ugovora o djelu: djelo, cijena i rok.

Temeljna razlika u odgovornosti kod ugovora o djelu i ugovora o građenju sastoji se u odgovornosti za bitne sastojke za građevinu, a kao što sam u svom radu izložio.

M. Picačević

LITERATURA:

1. Gorenc V., Belanić L., Momčinović H., Perkušić A., Pešutić A., Slakoper Z., Vukelić M., Vukmir B.: Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF-plus, Zagreb, 2005.
2. Klarić Petar i Vedriš Martin: Građansko pravo, Narodne novine, 2008.
3. Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15
4. Presuda Visokog trgovačkog suda posl. br. PŽ-900/93 od 24. svibnja 1995., "Praxis" 2/55
5. Presuda Vrhovnog suda RH, posl. br. II Rev-20/1998-2 od 18. travnja 2002., Sudska praksa Vrhovnog suda RH
6. Presuda Vrhovnog suda RH, posl. br. Rev-323/10-2 od 29. siječnja 2013., Sudska praksa Vrhovnog suda RH
7. Presuda Vrhovnog suda RH, posl. br. Rev-532/86 od 27. svibnja 1986.; Sudska praksa Vrhovnog suda RH
8. Rješenje Vrhovnog suda RH, posl. br. Rev-187/2008-2 od 9. prosinca 2008., Sudska praksa Vrhovnog suda RH

Web stranice:

1. www.sudskapraksavsrh.hr
2. www.iusinfo.hr
3. www.poslovni-info.eu